

Truus en Jan Bouw

Na veertig jaar als melkveehouder gooiden Jan en Truus Bouw het over een andere boeg. Ze krompen de veestapel en investeerden in topfokkerij.

Aantal koeien:	15
Aantal stuks jongvee:	80
Hoeveelheid land:	40 hectare
Et-sessies in 2012:	66

Foto's van honderdtonners, ingelijste pentekeningen van tientonners en een sfeerfoto van een koefamilie met zeven generaties. Elk van de versierse-len aan de muur in de keuken van Jan en Truus Bouw uit Putten heeft een verhaal, maar het zijn wel duidelijk verhalen uit het verleden. Want eigenlijk zou je er foto's verwachten van populaire stiermoeders of van dieren die op recente veilingen voor recordprijzen zijn verkocht.

De naam van de familie Bouw duikt de laatste tijd immers erg vaak op als fokker van dieren met een hoge genoomfokwaarde. Zo staan Bouw Rocky (v. Shamrock) en Bouw Snowfever (v. Snowman) boven in de NVI-lijst voor stieren met een genoomfokwaarde en was Bouw Shamrock Lizette op de Holland Masters Sale tijdens de NRM vorig jaar met 65.000 euro een van de veilingtoppers. 'We hebben wel foto's van de huidige dieren in de stal, die moeten we nog ophangen. Maar de generatiewisseling gaat hier nu heel snel, voor je het weet is een dier al weer voorbijgestreefd door een nakomeling', stelt Jan nuchter vast.

Vijf tientonners

De uitspraak over het korte generatie-interval wordt onderstreept met de bijzondere opbouw van de veestapel. In de 34 jaar oude ligboxenstal lopen 15 melkgevende dieren, nagenoeg allemaal vaarzen, terwijl er in de jongveestallen in totaal 80 kalveren en pinken tevreden aan het kuilgras staan te vreten. 'We hebben ons sinds 2004 volledig gericht

Nieuwe impuls fokkerijcarrière voor familie Bouw

Bouwen aan topfokkerij

Het afbouwen van het melkveebedrijf betekende voor Jan en Truus Bouw niet dat ze hobbymatig vee gingen houden. De veehouders uit Putten investeerden volop in fokkerij en spoelen pinken met hoge genoomfokwaarden. Het zorgt voor een wereldwijde interesse voor embryo's en dieren met de stalnaam Bouw.

tekst **Jaap van der Knaap**

op de fokkerij', zo schetst Jan de bedrijfsvoering. 'We spoelen genetisch hoogwaardige pinken waarvan we de meeste embryo's verkopen. In 2012 hebben we 66 et-sessies verricht met gemiddeld 9,25 embryo's per spoeling.' Bouw prijst voor deze goede resultaten onder meer zijn et-specialist van CRV Aart van de Brink, die hij vanwege zijn ervaring een belangrijke adviseur noemt.

Jan en Truus Bouw, beiden 65 jaar, wilden negen jaar geleden niet stoppen met boeren toen hun zoons aangaven niet verder te willen met het bedrijf. Jan had het typische gemengde Veluwe bedrijf met kippen, vleesvarkens en melkvee van zijn vader uitgebouwd tot een intensief bedrijf met 70 koeien, vleesvarkens en 40 hectare grond. De huiskavel was 6 hectare groot en de 34 hectare gepachte grond lag over acht locaties verspreid. Er werd al die jaren goed op de koeien gepast. Femke 29 (v. Seekönig) was in 1996 een van de eerste tientonners van Nederland en na haar bracht Bouw nog tien koeien over de grens van 100.000 kg melk en vier naar de kaap van 10.000 kg vet en eiwit. Aan passie en gedrevenheid was er ook toen geen gebrek. 'Ik heb fokkerij en handel altijd leuk gevonden', vertelt Bouw over waarom hij in 2004 de bedrijfsvoering zo fors wijzigde. 'Vast stond dat ik minder koeien wilde melken, maar nog wel met vee wilde blijven werken. Ook al konden we het melkquotum goed verkopen, er moest nog wel geld verdiend worden. En dus koos ik voor fokkerij.'

Bouw pakte de veranderingen rigoureu-

aan. De varkensstallen werden gesloopt en er verrees een nieuwe jongveestal. Een groot gedeelte van de koeien werd verkocht en het jongvee werd benut als ontvangsters voor de embryo's die Bouw kocht. Bouw kocht embryo's waarvan hij wist dat hij een stierkalf kon verkopen, met de vaarskalveren fokte hij verder. 'Ik moest me natuurlijk wel gaan verdiepen in koefamilies. Maar wat je niet weet, kun je vragen. Bovendien lees ik graag en kun je op internet veel gegevens opzoeken', vertelt Bouw. 'Natuurlijk gaat het de eerste jaren om veel geld investeren en maak je fouten. Maar dat hoort ook bij het ondernemen.'

Tochtsignalering in de nacht

Bouw boekte goede vruchtbaarheidsresultaten: ongeveer zeventig procent van de pinken bleek drachtig na de eerste implantatie. Ook bij het winnen van embryo's zijn de resultaten hoog. 'Embryo's winnen vraagt om een gericht voerrantsoen', zo meldt Bouw. 'Het eerste jaar moet je de kalveren hard voeren. Wij geven ze een goede kwaliteit kuilgras met krachtvoer, zodat ze zich goed kunnen ontwikkelen. Wanneer ze ongeveer elf maanden oud zijn en de cyclus op gang komt, verminderen we het eiwit in het rantsoen en krijgen ze grover kuilgras. Pinken mogen niet vervetten, daarom geven wij ze geen mais in het rantsoen. Daarnaast moet de mineralenvoorziening goed op orde zijn.'

Bouw hecht veel waarde aan het bijhouden van de vruchtbaarheid. Hij schrijft elke tochtigheid nauwgezet op. Sterker

Bouw Shamrock Florina, het jongste kalf van Bouw Goldwyn Femmy, heeft een GTPI-fokwaarde van 2377

nog, soms staat hij 's nachts op als hij verwacht dat er een pink tochtig gaat worden. 'Het is belangrijk om te weten wanneer de tocht begint', stelt Bouw. 'Aan de hand van die waarneming weet je wanneer je het dier moet insemineren', en hier prijst hij de inseminatoren die dikwijls op bijzondere tijdstippen de pinken komen insemineren. 'Ieder dier reageert anders, maar je ziet wel dat je bij sommige koefamilies altijd meer embryo's wint dan bij andere.'

Blij met internetveilingen

Een goed voorbeeld van vruchtbaarheid is de familie achter de stier Bouw Snowfever. De Snowmanzoon is het resultaat van een van de 33 embryo's die CRV kocht uit de combinatie tussen Bouw Goldwyn Femmy en de stier Broeks Snowman. Femmy stamt uit de Amerikaanse koefamilie van Ralma Juror Faith die via de embryoaankoop van Bouw Shottle Frisby naar Putten was gekomen. Het is momenteel een van de populairste koefamilies in de stal. 'Femmy en haar volle zus Fleur zijn erg succesvolle donorkoeien voor ons geweest. Als pink leverde Femmy 67 embryo's, als vaars 190 en ook nu als tweedekalfskoe is er nog altijd embryo-interesse. Veel van de nakomelingen van Femmy hebben hoge genoomfokwaarden.'

Bouw verkoopt de eerste klas embryo's en zet zelf de tweedeklas embryo's in bij de eigen pinken of op een ontvangsterbedrijf in de buurt. Met de vaarskalveren daaruit fokt hij verder. De stieren met hoge genoomfokwaarden worden via handelsorganisaties zoals Eurogenes of Koole & Liebregts verkocht aan ki-organisaties in diverse landen. Stieren die daarvoor niet in aanmerking komen, verlaten het bedrijf als dekstier. Voor de verkoop is Bouw vooral blij met de opkomst van internetveilingen voor fokmateriaal. 'Ik verkoop veel embryo's via de veiling en ik koop er ook regelmatig een dier.'

Dat Bouw topfokkerij serieus neemt en niet louter als een hobby ziet, blijkt wel uit het gegeven dat hij door de opkomst van genomic selection niet meer investeert in embryo's maar vooral in kalveren en pinken.

'De terugverdientijd tussen het kopen van een embryo en het moment dat je het kalf uit die combinatie kunt spoelen, duurt lang. Je weet niet zeker of er een vaarskalf geboren wordt en hoe hoog de genoomfokwaarde gaat worden. Ik koop nu liever gericht een kalf waarvan de genoomfokwaarde en de embryocon-

Bouw Goli Flower (Goli x Femmy), goed voor 86 punten

Bouw Goldwyn Femmy, moeder van de stier Bouw Snowfever

ten bekend zijn en ga daarmee aan het werk.'

Bouw somt een lange lijst met koefamilienamen op waarvan hij jongvee in de stallen heeft lopen: Ralma, Cosmopolitan, Judy, Roxy, Lila Z, Barbie, Lead Mae, Licorice, Ellegance en Promis. Na een aantal spoelsessies maakt Bouw de pink drachtig en afhankelijk van de fokkerij-interesse van het dier verkoopt hij het of houdt hij het zelf.

Voelt Bouw zich een topfokker? Hij laat het getalenteerde jongvee zien. 'Ik vind het belangrijk dat er achter een pink een goede koefamilie zit. Ik ben nog wel een fokker, maar ik maak vooral paringen waar de markt om vraagt. Dat zijn op dit moment dieren met een hoge genoomfokwaarde of met een bijzondere afstamming.'

Bouw wil zich niet vergelijken met fok-

kers die jaarlijks prijzen behalen in de keuringsringen met eigengefokte dieren. 'Zij maken echt heel bewuste combinaties, werken jarenlang met dezelfde dieren. Wanneer ik een pink spoel, kijk ik wel naar de fokwaarden van het dier en de te gebruiken stier of die passen, maar de markt is leidend.'

Exclusieve stieren

Bouw is wellicht te bescheiden, want ook hij fokt verder met de kalveren die op zijn erf geboren worden. 'Ik laat van alle kalveren een genoomtest uitvoeren in de VS. Met de meest interessante dieren ga ik weer verder. De dieren met een minder hoge genoomtest worden ontvangster en verkoop ik na afkalven.'

Bouw gebruikt nu vooral genoomstieren. 'Het liefst zet ik de exclusieve stieren in waarvan moeilijk sperma te

krijgen is of stieren die een aparte bloedvoering hebben. Je merkt dat daar de meeste vraag naar is.' Bouw noemt Colt 45, Supersire, Jetset, Chevrolet en Snowfever, die hij recent inzette. 'Je moet wel interesse hebben in fokkerij omdat de fokkerijwereld momenteel snel verandert', zo meldt Bouw.

Hij vertelt nog dat waarschijnlijk een van de zoons in de toekomst het bedrijf overneemt om er wat vee te houden en om zijn bedrijf in afrastering en hekwerk verder te ontwikkelen. 'Op dit moment lukt het me goed om alles bij te houden en ik vind het iedere keer weer spannend hoeveel embryo's er bij een sessie gewonnen worden en wat er op veilingen gebeurt. Zolang ik fokkerij leuk blijf vinden en we er geld aan overhouden, hoop ik dat ik dit kan blijven doen.'

Het jongvee dat gespoeld wordt, krijgt een rantsoen zonder mais maar met grove graskuil en jongveemineralen

